

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Besvarelse af BUU alm. del – samrådssp. C Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Charlotte Broman Mølbæk (SF) og Lotte Rod (RV)
Titel	Besvarelse af BUU alm. del – samrådssp. C
Målgruppe	BUU
Arrangør	BUU
Taletid	10 min.
Tid og sted	Den 3. februar 2022 kl. 10.45-12.15

Disposition

1. Indledning
2. Smittetal
3. BUPL's undersøgelse
4. Fremtiden for det pædagogiske personale i dagtilbud
5. Afrunding

BUU alm. del – samrådsspm. C (åbent)

”Ministrene bedes redegøre for, hvad ministrene vil gøre for at sikre, at der er en forsvarlig hverdag for såvel børnene og de ansatte i daginstitutionerne.

Dette bedes besvaret i relation til, at arbejdsmiljøloven for de ansatte overholdes og det pædagogiske personale ikke udsættes for større smitterisiko, stress pga. sygemeldte kollegaer og lign., men også for at sikre tilstrækkeligt personale til at kunne sikre børnenes trivsel.

Ministrene bedes forholde sig til BUPL's undersøgelse, som viser store udfordringer på grund af corona-smitten. Ministrene bedes herunder svare på, hvordan man vil imødekomme kommunerne og dagtilbudslederne, som efterspørger handlemuligheder og råderum til at tage hånd om de helt akutte situationer med stor personalemangel, herunder sikre mulighed for dimensionering og planlægning en uge af gangen?

Beskæftigelsesministeren bedes oplyse, hvornår ministeren vil indkalde til corona-trepartsforhandlinger, der kan sikre, at arbejdsgivere og forældre kompenseres, når et pasningstilbud lukkes helt eller delvist ned grundet høj smitte.”

1. Indledning

- Hver eneste corona-bølge har jo vist og afstedkommet nye problemstillinger, som vi har skullet tage stilling til på en ny måde.
- Og man kan sige, at den her tredje bølges allerstørste udfordring er, at smitten er så stor, som den er, og at den ikke på noget tidspunkt har været højere. Og det er så særkendet ved tredje bølge.

- Og man kan sige, at særkendet ved første bølge var, at vi aldrig havde prøvet fjernundervisning før, og det vil sige, at man skulle finde ud af overhovedet at få det til at fungere.
- Anden bølge var kendetegnet ved at være ufatteligt lang, og det vil sige, at der var det meget tidsperspektivet i, hvor meget man havde mistet, og en hverdag, der for mange var utroligt svær at få til at hænge sammen.
- Og tredje bølge er så kendetegnet ved lige præcist dét, som samrådsspørgerne siger her – og tak for indkaldelse til det her samråd – nemlig at institutioner og skoler og i øvrigt ældrepleje og alle mulige andre steder, er udfordrede af, at rigtig meget personale er smittet samtidigt.
- Man har grebet det ekstremt forskelligt an i kommunerne, lad mig sige det med det samme.
- Jeg har jo også både hørt de eksempler, som Fru Charlotte Broman [Mølbæk (SF)] nævner her, og i øvrigt også grellere eksempler, og en del af de eksempler kan man jo i andre kommuner håndtere, og håndterer man også.
- Og derfor har jeg jo løbende også drøftet med KL, om det er regelsættet, den er gal med, eller om det er implementeringen af reglerne, den er gal med. Og vi har egentlig åbent med hinanden drøftet, for både det ene og det andet kan der jo laves om på, hvis det er sådan, at der mangler noget.
- Men vi har på ekstremt kort tid skullet håndtere en situation, der igen har de her nye kendetegn, nu i form af personalemangel.
- Så har jeg godt hørt, at der igen og igen er blevet peget på et ønske om at dimensionere.

- Det var ikke et særlig virksomt redskab, dengang vi havde det – det har vi jo haft under corona – og det skabte ekstremt stor usikkerhed for forældre og i øvrigt andre arbejdspladser, fordi forældrene jo, når vi mangler personale, så er det jo også vigtigt, at det personale, der faktisk er på arbejde, kan få passet deres børn, ellers kan de jo heller ikke komme på arbejde.
- Og derfor har der været lagt meget stor vægt på, både fra KL's side og fra regeringens side, at det med at omplacere personale, det er altså afgørende, at man faktisk bruger den mulighed.
- Der blev faktisk lavet en aftale den 10. december [2021] om det, og det er altså afgørende, fordi der er, i en situation hvor der er så mange smittede, nogen funktioner, der er vigtigere at holde i gang end andre funktioner. Og det er jo det, der danner grundlaget for den aftale, der er indgået den 10. december [2021] i forhold til at omplacere personale. Og det har man gjort meget forskelligt i kommunerne, og de steder, hvor man har taget den opgave meget alvorligt, der er man jo faktisk lykkes med det.
- Og det er jo så ikke, fordi man skal stå med fuldstændigt ukendte voksne om morgenen, men et spørgsmål om, at hvis man for eksempel står på en stue, altså ét af de eksempler, der blev nævnt her, det var, at ca. halvdelen af personalet mangler, og det vil sige, at det er muligt at have kendte voksne på alle stuer. Og så vil det være muligt, eksempelvist som man har gjort det i nogle kommuner, at sige, at i en periode, der beder vi folk fra forvaltningen og andre kommunalt ansatte om at melde sig til et vikarkorps, og så kan vi fylde op, enten i ældreplejen, eller i daginstitutionerne med det personale, der har meldt sig til det vikarkorps.

- Vi har forsøgt at understrege, igen og igen, og det fortsætter vi selvfølgelig med, så længe det her varer, hvor vigtigt det, at man anvender de regler, der faktisk er til rådighed.
- Og heldigvis, kan man sige, har vi jo set, at den ”nødbremse”, der også er, for de steder hvor man simpelthen ikke kan lade sig gøre, altså det nytter jo ikke noget, at man står kl. 8.15, og halvdelen af personalet har meldt sig syge, og der er ikke noget vikarkorps, fordi kommunen ikke har etableret det, så skal man jo kunne træffe en beslutning om, om det er forsvarligt, eller om det ikke er forsvarligt.
- Den nødbremse blev brugt meget lidt i starten, og opmærksomheden på den, erkender jeg, var for lille, indtil vi nåede måske, hvad har det været, uge 2 eller sådan noget lignende, og nu følger vi jo tæt, hvor meget den nødbremse bliver anvendt, og kommunerne anvender den langt mere nu, end de gjorde i begyndelsen. Altså så noget tyder på, at den her nødbremse, hvor man har mulighed for at lukke ned helt eller delvist, den har man rigtigt fået hånd om nu.
- Og så kan man jo diskutere, om det er for sent, når problemet allerede er opstået midt i december, det er der jo slet ikke nogen tvivl om, men nu har jeg jo fået tudet ørerne fulde om, hvor mange år, det tager 10-15 år at implementere en folkeskolereform, så bare for at sige, at jeg synes faktisk, at der er grund til at give et *kæmpe* klap på skulderen til vores pædagogiske personale, som ved Gud i himlen ikke har haft en let opgave, men det er der altså også til de andre folk, der har forsøgt at skulle løse problemet, og hvor de bestemt ikke haft 10-15 år, men måske en uge eller to til at reagere på en helt ny situation.
- Så bare for at sige, det er nogle meget, meget, meget svære tider, vi går igennem nu, og hvis bare corona-bølgen havde lignet den sidste, så havde vi været

bedre forberedt på, hvordan vi skulle gribe det an. Men de ligner ikke hinanden de tre bølger. Det er forskellige redskaber, der skal til.

- Når alt det er sagt, så skal vi glæde os over, at det heldigvis ikke er ligeså farligt at blive smittet med omikron, som det har været de tidligere. Det er glædeligt, at vi kan begynde at hæve restriktionerne, men midt i den glæde skal vi ikke glemme, at det stadigvæk er sådan, at der er udfordringer med personalet.

2. Smittetal

- Måske skal vi starte med smittetallene i virkeligheden, fordi smittetallene viser – det er jo altid sådan nogle gennemsnitstal - hvad filan kan man bruge dem til?
- Så ligger man et sted mellem 20 og 30 pct. af børnene, der ikke fremmøder i daginstitutionerne. Det gør jo opgaven væsentligt lettere, når mængden af personale, der ikke er tilstede, faktisk er mindre end mængden af børn, der ikke er tilstede – hvis man kigger på et gennemsnit. Udfordringen er jo bare, at virkeligheden er aldrig et gennemsnit, og det vil sige, at man ikke kan være sikker på, at der lige er den sammenhæng, at i den daginstitution, hvor rigtig mange børn ikke dukker op, at det også er der, hvor personalet ikke er smittet.
- Men smittetallene viser, at der er meget stor forskel, også på udfordringen i de enkelte kommuner, og kommunerne melder også, at det ikke er alle dagtilbud, der er ramt samtidigt, selvfølgelig, det giver sig selv. Og samtidigt så kan vi se, at smittetallene blandt børn over de seneste uger har været stigende, og derfor er der også rigtig mange børn, der ikke er tilstede i daginstitutionerne.
- Men de her nuancer i det overordnede billede ændrer jo ikke på, at fraværet blandt det pædagogiske personale selvfølgelig er med til at presse hverdagen, og selvfølgelig i sådan en praktisk virkelighed, hvor man ringer ind syg om morgenen, der kan det være svært at løse det, fordi man ikke på forhånd kan planlægge med det.

3. BUPL's undersøgelse

- BUPL har i perioden fra den 7. til den 11. januar [2022] foretaget en undersøgelse blandt ledermedlemmer, som giver et indblik i konsekvenserne af de høje smittetal.
- Og det handler ikke bare om fravær blandt personalet, men også i høj grad om udfordringen med at skaffe vikarer, om dårligere normeringer og om muligheden for at lave pædagogisk arbejde med børnene. Og om behovet for at spørge forældrene om muligheden for at holde børnene hjemme. Og så selvfølgelig ønsket om at dimensionere, som vi har haft mulighed for før, men som ikke virkede specielt godt, sidst vi havde den mulighed.
- Og der er ikke nogen tvivl om, at undersøgelsen, samlet set, vidner om en hverdag i dagtilbuddene, som er *langt* fra det normale – altså, man er spændt *meget* hårdt for derude – og som i høj grad afspejler, at vi står midt i en pandemi, og med de højeste smittetal, vi har haft under hele pandemien. Og det påvirker selvfølgelig alle i samfundet – børn, unge, voksne og ældre. Alle bliver påvirket på hver deres måde.
- Men netop på grund af de meget høje smittetal er der altså en balance i, at hvis vi lukker ned for dagtilbuddene, helt eller delvist, ved at dimensionere, jamen, så får det jo bare en effekt på nogen andre arbejdspladser.
- Så hvis vi har problemer med at skaffe hænder nok i ældreplejen, så nytter det jo, gentager jeg bare, ikke noget, at vi sender ældreplejens, de ansatte i ældreplejens børn hjem på en dimensionering. Så er vi jo lige vidt, så rykker vi bare aben et andet sted hen.
- Så kunne man undtage dem, kan man sige, men så har vi jo bare problemet på de private arbejdspladser, som også oplever, at smitten er meget høj, og hvor vi så vil sætte arbejdspladserne i stå.

- Og derfor er daginstitutionerne krumtappen i, lige nu, at få vores samfund til at hænge sammen. Det betyder ikke, at børnene skal komme i daginstitution, uden at der er en eneste kendt voksen. Det betyder bare, at dét, der kan lyde enormt besnærende: ”Vi dimensionerer os bare ud af problemet”, altså, det er besnærende i det sekund, man står og siger det i en TV-avis, og så er det så slut med det, for så rejser der sig de første 700 dilemmaer på ryggen af det i forhold til, hvordan vi så holder resten af samfundet i gang.
- Så hvor meget jeg end kan have haft lyst til at sige: ”Jamen, så dimensionerer vi bare”, fordi BUPL kalder på det, så vil jeg sige, at hvis man lige tænker den næste dag, og den næste dag og den næste dag igennem, så er det altså ikke længere særligt besnærende.
- Så derfor har vi, fra regeringens side, afvist at gå ned ad dimensioneringssporret, fordi det skaber problemer alle mulige andre steder. Og det er jo ikke, jeg ved godt, at det så betyder, at man står med en kæmpe opgave i daginstitutionerne, det gør man, og man gør det også i de forvaltninger, der skal løse det, og det er bare nogle sindssygt hårde uger, vi får nu.
- Og derfor så, de redskaber, der er, i form af at flytte rundt på personale, lukke ned for funktioner, for at få vikarer nok ind i daginstitutioner eller ældrepleje, det er helt afgørende, at kommunerne påtager sig den opgave. Det gør de fleste af kommunerne.
- Vi har et tæt samarbejde med KL om det, og KL bidrager også til, lige som Børne- og Undervisningsministeriet gør, at vejlede i, hvordan man kan bruge de her forskellige regler.
- Og det er altså meningen, at man skal gøre det. Det nytter jo ikke noget, at vi har alle mulige funktioner, kommunale funktioner er åbne, som ikke er fuldstændigt afgørende for, at samfundet hænger sammen, samtidigt med at der

ikke er personale nok i daginstitutioner og ældrepleje. Det går simpelthen ikke, så de redskaber skal selvfølgelig bruges.

4. Fremtiden for at pædagogiske personale i dagtilbud

- Nå, så vil jeg sige i forhold til, hvordan ser det ud henover det kommende år?
- Og der vil jeg bare nævne – og det, synes jeg, er vigtigt i forhold til, hvad er det for en fremtid, man også ser ind i for det pædagogiske personale – at allerede sidste år kom der rigtig mange flere penge ud i daginstitutionerne, fordi der er blevet sat ekstra penge af på finansloven. Og også så mange penge, så de første undersøgelser viser, at en meget stor del af det pædagogiske personale allerede dér kunne mærke, at nu var der altså kommet ekstra penge, og dermed ekstra hænder.
- Og i det år, vi går ind i nu, der sker der også en betydelig stigning i antallet af pædagogisk personale.
- Sidste år var det en stigning på 6 pct., samtidigt med at der kun var en merindskrivning på 0,5 pct. på børnene, så altså, et markant løft. Og det er jo på grund af de puljer, vi har sat af i forbindelse med aftalen om minimumsnormeringer.
- I det år, vi går ind i nu, der 957,4 mio. kr. ekstra ud i daginstitutionerne. Og det vil sige, jeg er med på, at vi står i nogle rigtig hårde uger, og der bliver efterspurgt flere ressourcer, og der vil jeg simpelthen bare understrege, at vi har sat *rigtig* mange ekstra penge af til daginstitutionerne i de kommende år, og det er selvfølgelig ikke mindst glædeligt på baggrund af den situation, vi står i.

5. Afrunding

- Ja, jeg tror bare, at tilbage er der at sige, at der er ikke nogen tvivl om, at vi står i en svær situation. Det har KL også tilkendegivet. De arbejder på højtryk, ligesom vi også gør, for at finde nye løsninger, og kommunerne er blevet bedre til

at bruge den juridiske nødbremse, altså muligheden for at lukke ned på institutionerne.

- Og så samtidigt hører jeg, at situationen rigtigt mange steder, for hver uge der går, er kommet mere og mere under kontrol, fordi man lærer jo også, hvad er det, den her tredje bølge drejer sig om, hvad er det for nogle redskaber, vi skal have i brug, og faktisk får sat dem i værk derude. Så heldigvis lysner tingene, efterhånden som man bliver bedre til at håndtere det, også fra de kommunale forvaltningers side.
- Ja, det, tror jeg, var hvad, jeg ville sige for nu.